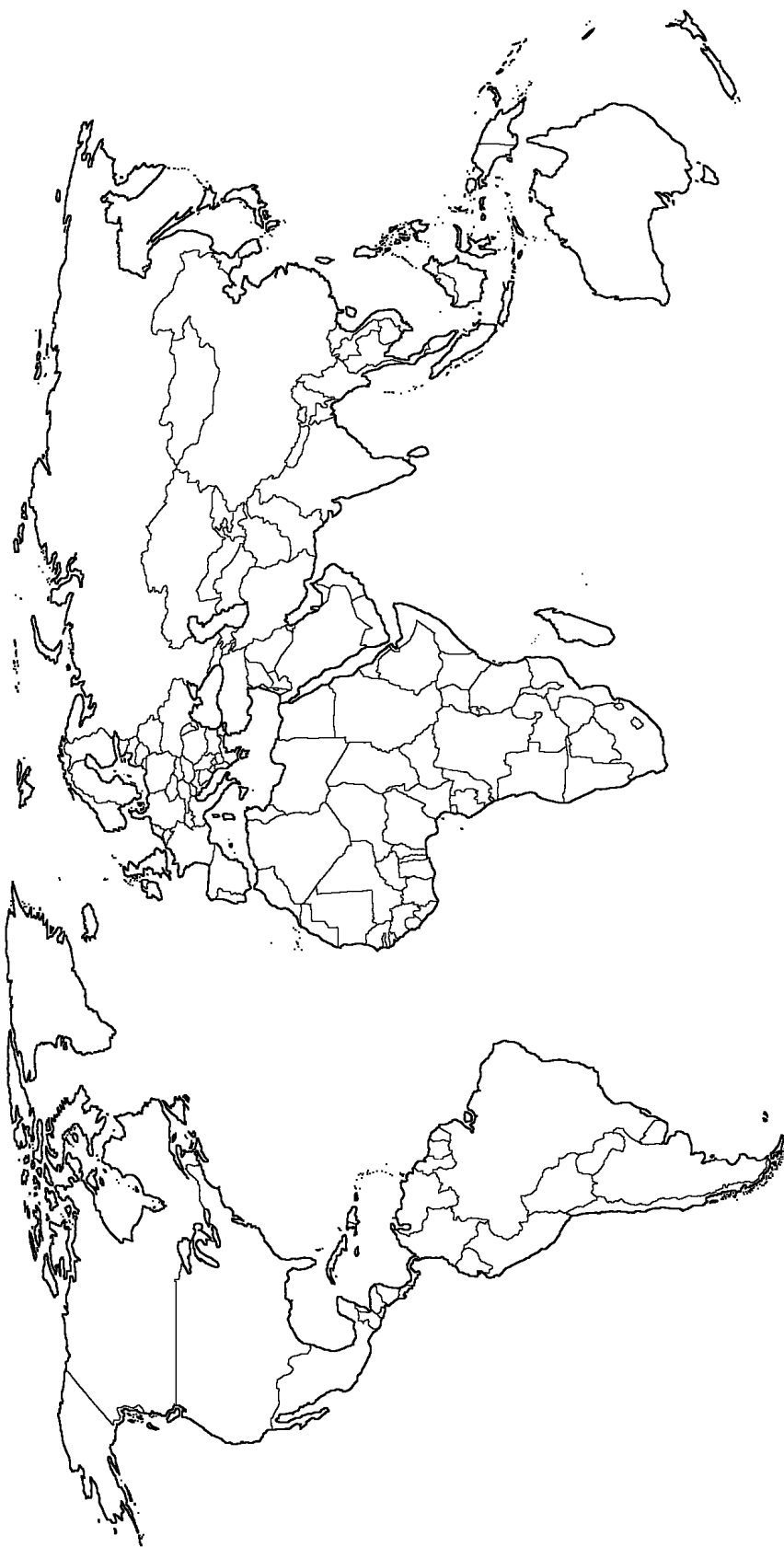

1	En rapport visar att det här statliga företaget riskerar konkurs om inte staten griper in. Det är Sveriges näst största företag med över 20 000 anställda. Vilket företag?	1 Vattenfall
x Postnord
2 Samhall
2	Under veckan meddelade premiärminister Medvedev att hans regering kommer att avgå för att lämna plats åt en ny. Den nya premiärministern heter Michail Misjustin. Vilket land?	1 Polen
x Ryssland
2 Österrike
3	USA har de senaste tio åren mer än dubblerat sin oljeproduktion och satte nyligen nytt rekord för hur mycket ett land har lyckats öka sin oljeproduktion under ett enskilt år. På vilket sätt har USA ökat sin oljeproduktion?	1 genom så kallad skifferolja
x genom oljeborrning på Hawaii
2 genom rening av gammal motorolja
4	Förra året var det näst varmaste som hittills uppmätts i världen – och det allra varmaste någonsin i Europa. Hur många grader varmare var temperaturen 2019 jämfört med genomsnittet för åren 1850-1900?	1 1,1 grad varmare
x 11 grader varmare
2 21 grader varmare
5	Vulkaner och jordbävningar. Den filippinska vulkanen Taal är liten men farlig. Askan från det jättemoln Taal spydde ut för några dagar sedan har lagt sig som ett grått täcke över allt i närområdet. 57 000 människor har fått lämna sina hem. Var i världen sker de flesta vulkanutbrott och jordbävningar?	1 i haven
x vid stora städer
2 vid plattgränser
6	Regn har nu nått fram till de branddrabbade områdena i Australien. Australiens symboldjur koalans har plågats svårt av de omfattande skogsbränderna. Djuret lever i trädkoppar, rör sig långsamt och håller sig inom små revir. Över 30 000 koalor tros ha dött i lågorna. I vilka träd lever koalor?	1 i tallar
x i eukalyptusträd
2 i granar
7	Nu är det bestämt att hon kommer att göra ledmotivet till den nya James Bond-filmen <i>No time to die</i> . Sångerskan blir därmed den yngsta personen hittills att göra en låt till en Bondfilm. Vem är hon?	1 Miley Cyrus
x Selena Gomez
2 Billie Eilish
8	Jaktstarten blev en svensk succé. Hanna Öberg tog på nytt en pallplats när hon slutade trea i Ruhpolding i Tyskland. Johanna Skottheim och Linn Persson blev fyra och femma. Vilken sport?	1 rodel
x slalom
2 skidskytte

- 1 Riksdagsdebatt.** Kristersson (M): *Det enda som nu egentligen skulle kunna lösa den politiska paralyseringen i vårt land är ett **extraval**.* Han anser att läget nu är så illa att landet behöver en ny ledning. Löven (S): *Sveriges stora projekt det kommande årtiondet behöver vara ett starkt samhälle som håller ihop. Vår välfärdsstat behöver repareras.* Vem kan besluta om extraval i Sverige?
- 1 riksdagens talman
x regeringen
2 det största oppositionspartiet
-
- 2 Folk och försvar.** Sverige måste rusta sig för **gråzonsproblematiken** säger inrikesministern: *Det är inte bara i händelse av krig vi måste ha resurser utan det kan hända väldigt mycket innan vi hamnar i ett sådant läge och då måste samhället vara starkare än i dag.* Rikspolischefen anser att försvaret ska kunna stötta polisen i ett gråzonläge. Vem är inrikesminister och rikspolischef?
- 1 Johansson/Hultqvist
x Damberg/Thornberg
2 Dahlgren/Bydén
-
- 3 Ryssland.** Det är inte lätt att veta vad som egentligen händer i Ryssland. Makt ska flyttas från presidenten till parlamentet, meddelade president Putin. Premiärministern Dmitrij Medvedev avgick med sin regering. Michail Misjustin blir ny premiärminister. Enligt rådande lagstiftning får en president bara sitta två mandatperioder åt gången. Är Ryssland en normal demokrati?
- 1 gråzon
x nej
2 ja
-
- 4** En rapport som beställts av svenska regeringen visar att det statliga företaget riskerar konkurs om inte staten griper in. Det är Sveriges näst största bolag med över 20 000 anställda. Vilket företag?
- 1 Vattenfall
x Postnord
2 Samhall
-
- 5** Förra året var det näst varmaste som hittills uppmätts i världen – och det allra varmaste någonsin i Europa. Hur många grader varmare var den globala temperaturen 2019 jämfört med genomsnittet för åren 1850-1900 som är den enda uppmätta tidsperiod som visar temperaturerna innan industrialiseringen?
- 1 1,1 grad varmare
x 11 grader varmare
2 21 grader varmare
-
- 6 Vulkaner och jordbävningar.** Den filippinska vulkanen Taal är liten men farlig. Effekten kan bli explosiv när magma möter de stora mängder vatten som finns omkring. Askan från det jättemoln Taal spydde ut för några dagar sedan har lagt sig som ett grått täcke över allt i närområdet, där nu 57 000 människor evakuerats. Filippinerna ligger i ett seismiskt mycket aktivt område. Var sker de flesta vulkanutbrott och jordbävningar?
- 1 vid stora städer
x vid haven
2 vid plattgränser
-
- 7** USA har de senaste tio åren mer än dubblat sin oljeproduktion och satte nyligen nytt rekord för hur mycket ett land har lyckats öka sin oljeproduktion under ett enskilt år. På vilket sätt har USA ökat sin oljeproduktion?
- 1 genom skifferolja
x genom oljeborring på Hawaii
2 genom rening av gammal motorolja
-
- 8** När efterlängtade regn nu nått fram till de branddrabbade områdena i sydöstra Australien börjar det bli möjligt att utvärdera hur stor skada djurlivet har fått av naturkatastrofen. Australiens symboldjur koalorna har plågats svårt av de omfattande skogsbränderna. Djuret lever i trädtoppar, rör sig långsamt och håller sig inom små revir. Över 30 000 koalor tros ha dött i lågorna. I vilka träd lever många koalor?
- 1 i tallar
x i eukalyptusträd
2 i granar
-
- 9** Karin Aspenberg har blivit den första kvinnliga chefredaktören för den här tidningen. Den utges sedan 1916 som egen publikation. Tidningen håller alltid med regeringen, speciellt då den har fel. Utkommer med 10 nummer om året. Tidningen illustreras uteslutande med fotografier och litografier från tiden 1890–1920. Vilken tidning?
- 1 Dagligt Allehanda
x Grönköpings Veckoblad
2 Norrskensflamman
-
- 10** Nu är det bestämt att hon kommer att göra ledmotivet till den nya James Bond-filmen *No time to die*. Sångerskan blir därmed den yngsta personen hittills att göra en låt till en Bondfilm. Vem är hon?
- 1 Miley Cyrus
x Selena Gomez
2 Billie Eilish

1 En upplevelse av att tillvaron är meningsfull. Bygger på ett japanskt koncept som betyder <i>meningen med att finnas till</i>. Vilket nytt ord?	<p>1 carpe diem
X allvar
2 ikigai</p>
2 Förtroende för etablerade medier och andra källor som strävar efter opartiskhet och saklighet. Vilket nytt ord?	<p>1 copyright
X källtillit
2 facktryck</p>
3 Tillstånd där hjärnan samtidigt ställs inför flera olika sinnesintryck, till exempel vid användning av mobiltelefon. Hjärnan ser därför till att motivera oss med kickar av lyckohormonet dopamin. Vilket nytt ord?	<p>1 dopping
X mobilitet
2 popcornhjärna</p>
4 Pedagogisk metod där vuxna inte ska konfrontera utåtagerande barn utan i stället mana till lugn. Vilket nytt ord?	<p>1 lågaffektivt bemötande
X kaos
2 mindfulness</p>
5 Föräldrars delning av bilder på sina barn i sociala medier utan att samtycke har inhämtats. Vilket nytt ord?	<p>1 fotogen
X sharenting
2 care</p>
6 I en video kan en person se ut att säga saker han eller hon aldrig sagt i verkligheten, och förfalskningen är så trovärdig att tittaren tror det är på riktigt. Vilket nytt ord?	<p>1 antireality
X snömos
2 deepfake</p>
7 Allt fler svenska opinionsbildare finansierar helt eller delvis sin verksamhet via donationer. Vilket nytt ord?	<p>1 swishjournalistik
X info
2 skruvat</p>
8 Försvarsanställd inriktad på att bekämpa digitala hot från främmande makt och terroristorganisationer. Tanken är att utbilda 30 värnpliktiga. Vilket nytt ord?	<p>1 itplikt
X cybersoldat
2 insatspilot</p>

Uppgift: rita in plattgränserna på världskartan.

Jordskorpan är uppdelad i sju stora plattor och ett tiotal mindre. Dessa rör sig i förhållande till varandra med en hastighet på några centimeter om året.

De sju stora kontinentalplattorna:

- Eurasiska
- Nordamerikanska
- Sydamerikanska
- Afrikanska
- Indo-australiska
- Antarktiska
- Stilla havs-plattan.

Dessa plattor består av jordskorpan plus den övre fasta delen av manteln.

Det finns tre typer av plattgränser:

- plattorna glider längs varandra.
- plattorna rör sig från varandra.
- plattorna kolliderar

Jordbävningar uppkommer när de spänningar utlöses som byggts upp på grund av rörelser i jordskorpan eller övre manteln. Stora mängder energi frigörs och sprids som vågor genom jorden. Det är dessa vågor som orsakar den skakning som känns vid en jordbävning. De områden i världen som är mest jordbävningsdrabbade ligger vid eller nära gränserna mellan de olika plattorna. Vid plattgränserna finns också de allra flesta av jordens vulkaner.

Meddelande

Under vårterminen 2020 utkommer **Veckans Nyheter** under följande veckor: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22 och 23.

Påsklov i vecka 16.,

Effektivaste sättet att få kontakt med oss på Karin Förlag är via e-post: redaktionen@karinforlag.se

Uppstår det problem med e-posten glöm inte att ni har fått användarnamn och lösenord för inloggning på vår webbsida. På webbsidan finns alltid det aktuella numret av **Veckans Nyheter**.

Version A.

1. Postnord (x). Se B4.

2. Ryssland (x). Se B3.

3. genom så kallad skifferolja (1).

En revolution pågår på världens oljemarknad. På bara några år har USA blivit världens största oljeproducent. USA har de senaste tio åren mer än dubblat sin oljeproduktion och satte nyligen nytt rekord för hur mycket ett land har lyckats öka sin oljeproduktion under ett enskilt år. Skälet är de senaste årens revolution inom USA:s skifferoljaindustri. Skifferolja utvinns ur skifferlager långt under jordens yta. Att den växt så snabbt beror på att det tar bara mellan tre och arton månader för en ny fyndighet att börja producera olja. Det ska jämföras med de fem till sju år som det tar för en fyndighet i havet att bli produktiv. USA producerar nu sexton procent av världens olja. Men trots att USA den senaste tiden stundtals producerat mer olja än landet konsumerar fortsätter man att importera olja från Mellanöstern, nästan allt från Saudiarabien och Irak. Det beror på att många av landets raffinaderier inte är rustade för att processa den lätta skifferoljan. OPEC:s viktigaste medlemmar finns i Mellanöstern. OPEC:s fjorton medlemmar – med Saudiarabien i spetsen – försöker löpande kontrollera priset på olja genom att bestämma hur mycket de ska producera. Det har blivit allt svårare i takt med att kartellens marknadsandel har minskat. OPEC:s makt var störst i början av 70-talet, då man producerade mer än hälften av världens olja. Sedan

dess har dock OPEC:s marknadsandel fallit och kartellen producerar i dag bara en dryg tredjedel av världens olja.

4. 1,1 grad varmare (1).

5. vid plattgränser (2).

6. i eukalyptusträd (x). Se B8.

7. Billie Eilish (2).

8. skidskytte (2).

Version B.

1. regeringen (x).

2. Damberg/Thornberg (x). Totalförsvarets Forskningsinstitut (FOI): *gråzon är ett tillstånd eller ett skede som syftar till att vinna något utan eskalering och/eller att skapa fördelar inför en eventuell eskalerad situation, dvs. krigsförberedelser.* Ett land som befinner sig i gråzonen har inte höjd beredskap eftersom en konflikt eller krigsförklaring ännu inte föreligger. Om fredstid officiellt råder så hantearas aktioner i gråzonen i första hand av ett lands civila försvar och dess krisberedskap. För att nå sina politiska målsättningar eller skapa ett för egen del gynnsamt klimat för framtida militära ageranden riktar motståndaren aktiviteterna mot hela samhällen. Enligt Forsvarsberedningens delrapport från december 2017 rör det sig exempelvis om kriminell verksamhet, sabotage, skadegörelse eller medveten påverkan. Även spioneri mot skyddsobjekt och annan skyddsvärd verksamhet som forskning och utveckling inom akademi, industri och näringsliv ingår, liksom spridning av rykten och vilseledande eller motsägelsefull information.

3. gråzon (1). Makten i Ryssland ska enligt förfatningen från 1993 delas mellan presidenten med regeringen, parlamentet och rättsväsendet, men i praktiken ligger den allra mesta makten hos presidenten. Presidenten utser premiärminister och tillsammans med premiärministern alla andra ministrar. Parlamentet består av underhuset statsduman och överhuset federationsrådet. Duman har 450 valda ledamöter medan federationsrådets 170 senatorer består av två från varje administrativ landsdel. I statsduman har regeringspartiet Enade Ryssland drygt tre fjärdedelar av alla mandat. Inom presidentkansliet finns två råd, statsrådet och säkerhetsrådet, som ska bistå presidenten i de allra viktigaste frågorna. Under det senaste årtiondet har mandatperioderna förlängts både för presidenten och dumans ledamöter. Nästa parlamentsval hålls 2021 och nästa presidentval 2024.

Källa: NE

4. Postnord (x). En rapport som beställts av svenska regeringen visar att Postnord riskerar konkurs om inte staten ingriper. Svenska Posten AB gick samman med Post Danmark AS 2009. I Danmark har den inkomstbringande brevvutdelningen gått ner med över 90 procent sedan millennieskiftet. I Sverige har digitaliseringen gått långsammare. Men nu står den svenska brevverksamheten i Postnord inför ett liknande stälbad som den danska. Bara de tre senaste åren har postkoncernen gått med totalt 2,99 miljarder kronor i förluster. De röda siffrorna kommer i princip enbart från den danska nedgången i brev. Enligt tillsynsmyndigheten Post- och Telestyrelsen (PTS) kommer de svenska brevvolymererna att halveras inom några år. Postnords huvudsakliga vinst kommer samtidigt från brevverksamheten, inom vilken Postnord också har ett kostsamt samhällsuppdrag med höga fasta kostnader att dela ut brev till alla hushåll varje vardag.

5. 1,1 grad varmare (1).

6. vid plattgränser (2).

7. genom skifferolja (1). Se A3.

8. i eukalyptusträd (x). Eukalyptusläktet (Eucalyptus) är ett växtsläkte inom familjen myrtväxter. **Varma dagar avdunstar eukalyptusolja från träden. Ångan stiger uppåt och lägger sig som ett karaktäristiskt blått dis över det australiska landskapet. Eukalyptusoljan är mycket brandfarlig och skogsbränder sprider sig lätt genom trädskronorna där luften är oljemättad.**

9. Grönköpings Veckoblad (x). Dagligt Allehanda var namnet på Sveriges första dagstidning, utgiven dagligen i Stockholm åren 1769–1849. Från 1824 hade tidningen en klart liberal politisk tendens i opposition mot kung Karl XIV Johan.

10. Billie Eilish (2).

Rätt svar till Våra nya ord:

1. ikigai

2. källtillit

3. popcornhjärna

4. lågaffektivt bemötande

5. sharenting

6. deepfake

7. swishjournalistik

8. cybersoldat